

Elektrik Piyasası Serbest Tüketici Yönetmeliği

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak, Tanımlar ve Kısaltmalar

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı, elektrik piyasasında gerçek ve tüzel kişilerin serbest tüketici niteliği kazanmalarına ilişkin olarak yapılacak uygulamalara dair usul ve esasların düzenlenmesidir.

Kapsam

Madde 2- Bu Yönetmelik, gerçek ve tüzel kişilerin hangi koşullarda serbest tüketici olabileceklerini, serbest tüketiciler ile elektrik enerjisi ve/veya kapasite satın aldıkları lisans sahibi tüzel kişilerin hak ve yükümlülüklerini ve uygulamaya ilişkin kuralları kapsar.

Hukuki dayanak

Madde 3- Bu Yönetmelik, 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

Madde 4- Bu Yönetmelikte geçen;

- 1. Kanun:** 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununu,
- 2. Kurum:** Enerji Piyasası Düzenleme Kurumunu,
- 3. Kurul:** Enerji Piyasası Düzenleme Kurulunu,
- 4. Başkan:** Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu Başkanını,
- 5. TEİAŞ:** Türkiye Elektrik İletim Anonim Şirketini,
- 6. Dağıtım şirketi:** Belirlenen bir bölgede elektrik dağıtımını ile iştigal eden tüzel kişiyi,
- 7. Hazırlık dönemi:** Kanunun geçici 3 üncü maddesinde öngörülen süreyi,

8. İkili anlaşmalar: Gerçek veya tüzel kişiler ile lisans sahibi tüzel kişiler arasında ya da lisans sahibi tüzel kişilerin kendi aralarında özel hukuk hükümlerine tabi olarak, elektrik enerjisi ve/veya kapasitenin alınıp satılmasına dair yapılan ve Kurul onayına tabi olmayan ticari anlaşmaları,

9. İlgili mevzuat: Elektrik piyasasına ilişkin kanun, yönetmelik, tebliğ, genelge, Kurul kararları ile ilgili tüzel kişilerin sahip olduğu lisans veya lisansları,

10. Piyasa: Üretim, iletim, dağıtım, toptan satış, perakende satış, perakende satış hizmeti, ithalat ve ihracat dahil olmak üzere elektrik enerjisi ve kapasite alım satımı veya ticareti faaliyetleri ile bu faaliyetlere ilişkin işlemlerden oluşan elektrik enerjisi piyasasını,

11. Piyasa Mali Uzlaştırma Merkezi: TEİAŞ bünyesinde yer alan ve ilgili mevzuat çerçevesinde, Ulusal Yük Dağıtım Merkezi tarafından elektrik enerjisi arz ve talebinin gerçek zamanlı olarak fiziki dengelenmesi sonucu tüzel kişilerin birbirlerine borçlu ya da alacaklı oldukları tutarları hesaplamak suretiyle mali uzlaştırma sistemini çalıştıran birimi,

12. Serbest olmayan tüketici: Elektrik enerjisi ve/veya kapasite alımlarını sadece, bölgesinde bulunduğu perakende satış lisansı sahibi dağıtım şirketi veya perakende satış şirketlerinden yapabilen gerçek veya tüzel kişiyi,

13. Serbest tüketicisi: Kurul tarafından belirlenen elektrik enerjisi miktarından daha fazla tüketimde bulunması veya iletim sistemine doğrudan bağlı olması nedeniyle tedarikçisini seçme serbestisine sahip gerçek veya tüzel kişiyi,

14. Serbest tüketicisi limiti: Her yılın 31 Ocak tarihine kadar Kurul tarafından belirlenerek yayımlanan elektrik enerjisi miktarını,

15. Tedarikçi: Müşterilerine elektrik enerjisi ve/veya kapasite sağlayan üretim şirketleri, otoprodüktörler, otoprodüktör grupları, toptan satış şirketleri, perakende satış şirketleri, perakende satış lisansı sahibi dağıtım şirketlerini,

16. Tüketicisi: Elektriği kendi ihtiyacı için alan serbest ve serbest olmayan tüketicileri, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Serbest Tüketicisi Kapsamı ve Uygulamaya İlişkin Esaslar

Serbest tüketicisi kapsamı

Madde 5- Aşağıdaki koşulları sağlayan tüketiciler serbest tüketicisi olarak kabul edilir;

a) İletim sistemine doğrudan bağlı olan tüketiciler,

b) Bir önceki takvim yılına ait toplam elektrik enerjisi tüketimleri serbest tüketicisi limitini geçen tüketiciler,

c) İçinde bulunulan yılda gerçekleşen toplam elektrik enerjisi tüketimleri serbest tüketicisi limitini geçen tüketiciler,

d) Kendi üretiminden tükettiği miktar dahil toplam elektrik enerjisi tüketim miktarı serbest tüketicisi limitini geçen otoprodüktör lisansı sahibi tüzel kişiler,¹

e) Bir önceki takvim yılındaki tüketimi serbest tüketicisi limitini geçmeyen ancak, içinde bulunulan yılda serbest tüketicisi limitini geçeceğini ilgili dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiye taahhüt eden ve bağlantı anlaşması veya abonelik sözleşmesindeki bağlantı gücü veya sözleşme gücü dikkate alınarak hesaplanan tüketim değeri serbest tüketicisi limitini geçen tüketiciler,²

f) İçinde bulunulan yılda serbest tüketicisi limitini geçeceğini ilgili dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiye taahhüt eden ve bağlantı anlaşmasındaki bağlantı veya sözleşme gücü dikkate alınarak hesaplanan tüketim değeri serbest tüketicisi limitini geçen yeni tüketiciler.³

Birinci fıkranın (e) ve (f) bentleri kapsamında serbest tüketicisi niteliği kazanmış tüketicilerin gerçekleşen tüketimlerinin başvuru tarihindeki serbest tüketicisi limitinin altında kalması halinde, bu hususun tespitini izleyen oniki ay boyunca tüketim miktarlarına bakılmaksızın serbest tüketicisi hakkından yararlanamaz. İlgili mevzuat hükümleri çerçevesinde elektrik enerjisi ve/veya kapasite satın alır. İlgili dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler, gerçekleşen tüketimin serbest tüketicisi limitinin altında kalması halinde uğrayacakları zararın tazmini için, serbest tüketicisi limiti ile başvuru sahibinin talep tarihinde tabi olduğu abone grubuna uygulanan enerji tarifesine ilişkin bedelin çarpımı sonucu bulunan miktarın % 10'unu geçmeyecek bir tutar üzerinden teminat alabilir.⁴

¹ 21 Mart 2003 tarihli ve 25055 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile eklenmiştir.

² 21 Mart 2003 tarihli ve 25055 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile eklenmiştir.

³ 21 Mart 2003 tarihli ve 25055 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile eklenmiştir.

⁴ 21 Mart 2003 tarihli ve 25055 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile eklenmiştir.

Ayrıca, aşağıdaki talep birleştirme hallerinde, ilgili tüzel kişinin serbest tüketici niteliği kazandığı kabul edilir;

a) Aynı veya farklı dağıtım bölgelerindeki birden fazla tüketim noktasında aynı tüzel kişiliğin bir önceki takvim yılındaki toplam elektrik enerjisi tüketiminin, serbest tüketici limitini geçmesi,⁵

b) Doğrudan veya dolaylı olarak sermayesinin yarısından fazlası aynı tüzel kişiye ait olan tüzel kişilerin, aynı veya farklı dağıtım bölgelerindeki birden fazla tüketim noktasında bir önceki takvim yılına ait toplam elektrik enerjisi tüketimlerinin serbest tüketici limitini geçmesi ve ikili anlaşmayı tedarikçi ile doğrudan veya dolaylı olarak sermayelerinin yarısından fazlasına sahip olan tüzel kişinin yapması,⁶

c) Bir araya gelerek tek bir tüzel kişilik oluşturan ya da ikili anlaşma yapmak üzere bir tüzel kişiyi yetkilendiren birden fazla tüketicinin bir önceki takvim yılına ait toplam elektrik enerjisi tüketimlerinin serbest tüketici limitini geçmesi, tedarikçi ile söz konusu tüzel kişiliğin ikili anlaşma yapması ve söz konusu tüketicilerin elektrik enerjisi tüketimlerinin ortak sayaçtan ölçülmesi.⁷

Serbest tüketici kapsamında yer alan tüketicilerin tedarikçisini seçme hakkını kullanmaları halinde; ortak veya birden fazla tüketim noktasındaki tüketici sayaçlarının, Kurum tarafından yayımlanan tebliğe uygun çok zaman dilimli ölçüm yapabilen elektronik sayaçlar olması zorunludur.

Üçüncü fıkranın (b) bendindeki doğrudan veya dolaylı olarak sermayesinin yarısından fazlasına sahip olan tüzel kişinin yabancı tüzel kişi olması durumunda, talepleri birleştirilen tüzel kişilerden tek başına serbest tüketici niteliği haiz olan tüzel kişiye, yabancı tüzel kişi tarafından, ikili anlaşma yapma yetkisi verilebilir.⁸

Serbest tüketici niteliği ile birden fazla tüketici adına satın alınan elektrik enerjisinin kâr amaçlı olarak tekrar satışı yapılamaz.⁹

Serbest tüketici kapsamına giren tüketicilerin bilgilendirilmesi ve kayıtların tutulması

Madde 6- Bir önceki takvim yılına ait toplam elektrik enerjisi tüketim miktarı serbest tüketici limitini geçen ancak tedarikçisini seçme hakkını kullanmamış olan tüketicilere, bölgelerinde buldukları dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından, serbest tüketici limitlerinin Resmi Gazete’de yayımlanma tarihinden itibaren otuz gün içerisinde, serbest tüketici kapsamına dahil olduklarının yazılı olarak bildirilmesi zorunludur.

Serbest tüketici kapsamına giren tüketicilerden; iletim sistemine doğrudan bağlı olan tüketicilere TEİAŞ tarafından, dağıtım sistemi üzerinden elektrik enerjisi ve/veya kapasite temin eden tüketicilere ise bir önceki takvim yılında tükettikleri toplam elektrik enerjisi miktarını içerecek şekilde bölgelerinde buldukları dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından talep edilmesi halinde serbest tüketici niteliğine sahip olduklarını gösterir bir belge verilir. TEİAŞ veya dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler, tüketicilerin bu taleplerini başvuru tarihini izleyen on işgünü içerisinde karşılamakla yükümlüdür.¹⁰

⁵ 6 Ocak 2005 tarihli ve 25692 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile değiştirilmiştir.

⁶ 24 Ağustos 2005 tarihli ve 25916 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile değiştirilmiştir.

⁷ 24 Ağustos 2005 tarihli ve 25916 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile değiştirilmiştir.

⁸ 24 Ağustos 2005 tarihli ve 25916 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile eklenmiştir.

⁹ 24 Ağustos 2005 tarihli ve 25916 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile eklenmiştir.

¹⁰ 24 Ağustos 2005 tarihli ve 25916 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile değiştirilmiştir.

Serbest tüketicilere ilişkin kayıtlar, iletim sistemine doğrudan bağlı olan tüketiciler için TEİAŞ, dağıtım sistemi üzerinden elektrik enerjisi ve/veya kapasite temin eden tüketiciler için ise dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından güncel halde tutulur. Bu kapsamda oluşturulacak veri tabanında kullanılmak üzere her bir serbest tüketiciye, TEİAŞ ve/veya dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliğinde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde bir "Serbest Tüketici Sayaç Kayıt Numarası" verilir.

"Serbest Tüketici Sayaç Kayıt Numarası"nın; serbest tüketiciler ile tedarikçiler arasındaki ikili anlaşmaların yanı sıra serbest tüketiciler ve tedarikçilerin Kurum ve diğer piyasa katılımcıları ile yapacakları her türlü yazışmada referans olarak kullanılması zorunludur.

Serbest tüketicilerin hak ve yükümlülükleri

Madde 7- İkili anlaşma yaparak tedarikçisini seçme hakkını kullanmış olan serbest tüketici, bir önceki takvim yılına ait toplam elektrik enerjisi tüketiminin serbest tüketici limitinin altında kalması durumunda, yeniden serbest tüketici niteliği kazanıncaya kadar yeni bir ikili anlaşmaya giremez veya mevcut ikili anlaşmasının süresini uzatamaz ve ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde elektrik enerjisi ve/veya kapasite satın alır.

Serbest tüketiciler, tüketim miktarı serbest tüketici limitini geçen her bir ölçüm noktası için ayrı bir tedarikçi ile ikili anlaşma yapabilir.¹¹

Serbest tüketiciler, tedarikçilerinin hukuki gerekler nedeniyle ikili anlaşmaları kapsamında taahhüt ettikleri elektrik enerjisi ve/veya kapasiteyi sağlayamadığı durumlarda, 4/8/2002 tarihli ve 24836 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinin 23 üncü maddesi çerçevesinde, bölgelerindeki perakende satış lisansına sahip dağıtım şirketinden son kaynak anlaşmaları kapsamında elektrik enerjisi ve/veya kapasite satın alır.

Gerçek veya tüzel kişilerin, otoprodüktör grubu lisansı sahibi bir tüzel kişinin ortağı olması veya bir organize sanayi bölgesinde yer alması serbest tüketici niteliği kazanmalarından doğan tedarikçilerini seçme haklarını ortadan kaldırmaz.

Tedarikçisini değiştirmek isteyen bir serbest tüketici ikili anlaşma yapmadan önce bir önceki tedarikçisine olan yükümlülüklerini yerine getirdiğini yeni tedarikçisine belgelemek zorundadır.

Tedarikçi ikili anlaşma imzalamadan önce, serbest tüketicinin bulunduğu dağıtım bölgesindeki dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiden ve/veya serbest tüketicinin bir önceki tedarikçisinden; mevcut olması halinde bir önceki takvim yılına ait tüketim miktarlarını, mevcut olmaması halinde içerisinde bulunulan yıla ait tüketim miktarlarını, tüketim yük eğrisini ve usulsüz ve/veya kaçak elektrik kullanıp kullanmadığını gösteren bir belge talep edebilir. Söz konusu talep ilgili tüzel kişi tarafından on işgünü içerisinde karşılanır.

Tedarikçilerin yükümlülükleri

Madde 8- Serbest tüketicilere ikili anlaşmalar yoluyla elektrik enerjisi ve/veya kapasite sağlayan tedarikçiler aşağıdaki yükümlülükleri yerine getirmek zorundadır;

a) Serbest tüketiciyi tüketici hakları ile ikili anlaşmalar kapsamındaki ticari seçenekler ve muhtemel riskler hakkında anlaşma imzalanmadan önce bilgilendirmek,

¹¹ 21 Mart 2003 tarihli ve 25055 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yönetmelik ile eklenmiştir.

b) İkili anlaşmaları;

1) Serbest tüketici kapsamına giren,

2) Sayaçları Kurum tarafından yayımlanan tebliğe uygun olarak tesis edilmiş olan,

3) Bir önceki tedarikçisine borcu olmadığını belgeleyen,

tüketiciler ile yapmak,

c) İkili anlaşmalar kapsamında taahhüt ettikleri elektrik enerjisi ve/veya kapasiteyi anlaşmanın koşulları çerçevesinde kesintisiz olarak sağlamak,

d) Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde Piyasa Mali Uzlaştırma Merkezine gerekli bilgileri vermek,

e) Talep edilmesi halinde; son iki yıla ait tüketim bilgilerini ve sayaç teknik özelliklerinin uygun olduğu hallerde tüketim yük eğrisini bedelsiz olarak serbest tüketiciye sağlamak,

f) TEİAŞ ve/veya dağıtım lisansı sahibi tüzel kişilere, serbest tüketicilere ait kayıtların güncel halde tutulmasını sağlayacak bilgileri vermek.

İkili anlaşmalarda ilgili mevzuata aykırı hükümlere yer verilemez.

Kamuoyunun bilgilendirilmesi

Madde 9- Bir önceki takvim yılına ait olmak üzere;

a) TEİAŞ, iletim sistemine doğrudan bağlı tüketicilere ait elektrik enerjisi tüketim miktarlarını tüketici bazında,

b) Dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler;

1) Bölgelerinde tüketilen toplam elektrik enerjisi miktarını,

2) Tedarikçisini seçme hakkını kullanan serbest tüketiciler tarafından tüketilen toplam elektrik enerjisi miktarını,

3) Serbest tüketici limitini geçtikleri halde tedarikçisini seçme hakkını kullanmayan tüketiciler tarafından tüketilen toplam elektrik enerjisi miktarını,

her yılın 25 Ocak tarihine kadar Kuruma bildirmek zorundadır. Kurum bu bilgileri internet sayfasında yayımlamak suretiyle kamuoyuna duyurur.

Serbest tüketici limitlerindeki indirimlerin belirlenmesi ve yeni limitlerin yayımlanması

Madde 10- Serbest tüketici limitine ilişkin indirimler Kurul tarafından;

a) Rekabetin gelişimi,

b) Ölçme-iletişim-kontrol alt yapısının yeterliliği,

c) Piyasa Mali Uzlaştırma Merkezinin işlem kapasitesi,

d) Piyasada serbestçe müzakere edilerek ikili anlaşmalara bağlanabilecek üretim kapasitesi,

e) TEİAŞ ve dağıtım lisansı sahibi tüzel kişiler tarafından serbest tüketicilere ilişkin olarak sağlanan istatistiki bilgiler,

dikkate alınmak suretiyle her yılın 31 Ocak tarihine kadar belirlenir. Bu indirimlere göre hesaplanan yeni serbest tüketici limitleri Resmi Gazete’de yayımlanır ve Kurum internet sayfasında duyurulur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Geçici ve Son Hükümler

Geçici Madde 1- Bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri hükümleri kapsamında farklı dağıtım bölgelerindeki birden fazla tüketim noktasında elektrik enerjisi temin eden tüzel kişiler için talep birleştirme suretiyle serbest tüketici niteliği kazanılmasına ilişkin uygulama, 31 Ocak 2004 tarihinden itibaren uygulanır.

Geçici Madde 2- Hazırlık Dönemi sonundan itibaren 3 Mart 2003 tarihine kadar, bir önceki takvim yılına ait toplam elektrik enerjisi tüketimleri dokuz milyon kilovatsaatten fazla olan tüzel kişiler otoprodüktör grubu ortağı olabilir.

Geçici Madde 3- Mevcut sözleşmeleri kapsamında otoprodüktör ve otoprodüktör grubu olarak üretim faaliyeti gösteren tüzel kişiler, 3 Temmuz 2003 tarihine kadar lisans sahibi olup olmadıklarına bakılmaksızın ikili anlaşmalar kapsamında elektrik enerjisi ve/veya kapasite satışı faaliyeti ile iştigal edebilir.¹²

Yürürlük

Madde 11- Bu Yönetmeliğin geçici 2 nci maddesi Yönetmeliğin yayımı tarihinde, diğer maddeleri 3 Mart 2003 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 12- Bu Yönetmelik hükümlerini Başkan yürütür.

¹² 21 Mart 2003 tarihli ve 25055 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile eklenmiştir.